

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

За єдину Українську Помісну
Православну Церкву!

часопис
Волинської єпархії
Київського Патріархату

№5 (18) травень 2006

ПОДІЯ ТИСЯЧОЛІТТЯ

Волинь прийняла святі мощі великомучениці Варвари

Волиняни вшанували одну зі святинь Християнства – мощі великомучениці Варвари. Уперше за майже 900 років перебування в Києві вони тимчасово покинули столицю, аби в багатьох українських містах, і в Луцьку зокрема, поширювати милість Божу. Велике паломництво з нагоди 1700-річчя від часу мученицької кончини святої проводиться з благословення Патріарха Філарета.

У середньому в кожній єпархії мощі перебувають близько тижня, але для Волинської як однієї з найбільших зробили виняток: тут мощі зберігалися майже 9 днів – з 15 до 23 травня. До цього вони вже побували в Житомирській та Рівненській областях. На Волинь на межі областей їх передав митрополит Рівненський і Острозький Євсей, після чого відслужено короткий молебень. Святиню зустрічали єпископ Луцький і Волинський Михаїл та духовенство.

Першу зупинку в Луцьку кортеж зі святими мощами зробив на Київському майдані поблизу облдержадміністрації. Там на нетлінні останки великомучениці Варвари чекали усі священнослужителі міста і багато прочан. Перед головним адміністративним будинком області владика Михаїл із духовенством відправили акафіст святої Варвари, за яким молились про благополуччя краю. Звідти раку з мощами святої хресним ходом провели до Свято-Троїцького собору,

більшим тортурам. Після цього обом відрубали голови. Це було 306 року після Різдва Христового. Того ж дня Діоскор та Мартіан загинули від блискавки під час грози.

Історія мощей

В Україну мощі святої перевезла з Царгорода дружина київського князя Михаїла-Святополка (правнука рівноапостольного Володимира Великого) грецька царівна Варвара. Їх помістили у Свято-Михайлівському Золотоверхому монастирі. У Володимирському соборі вони опинилися перед тим як Михайлівський було зруйновано. Майже 900 років останки зберігалися в Києві і їх нікуди не вивозили.

Але був період, коли частина мощей великої святої перебувала і в Луцьку. Як пише київська газета «Голос Православ'я» за квітень 2006 року, історія з'явлення на Волині цієї реліквії досить цікава. З давнього часу відомо, що при мощах святої великомучениці не було голови й лівої руки. Існують відомості, що приблизно наприкінці XVI чи на початку XVII століть ковчежець із рукою святої Варвари привіз до Луцька грецький лікар, який походив із імператорської родини Кантакюзинів. Святиня була покладена у Братській Хрестовоздвиженській церкві. У часи перебування на луцькій кафедрі єпископа Гедеона (Четвертинського) (майбутній митрополит Київський) храм обікрали зловмисники, що походили з місцевих євреїв. Серед коштовних речей злодії вивезли і срібний кіот із часткою мощей св. Варвари. Вийнявши руку святої, вони декілька разів кидали її до розпаленої печі. Однак полум'я не завдало шкоди. Повторивши спробу декілька разів, крадії почали дробити руку молотками, а роздробивши, знову кинули в піч. Утім, злочин швидко розкрили. Знайшовши залишки святої руки, їх поклали знову до ковчежця. Урочистим хресним ходом, їх очолював владика Гедеон, мощі перенесли до кафедрального собору Йоана Богослова у Верхньому замку.

Неспокійний період, який переживала Православна Церква на Волині в ті часи, відобразився і на подальшій долі частки мощей святої великомучениці. Єпископ Гедеон відчував сильний тиск з боку королівської влади Речі Посполитої, яка намагалася схилити його до прийняття унії. Побуюючи за своє життя, архієрей виїхав на Лівобережну Україну і вивіз туди ковчег із рукою святої Варвари. Ставши митрополитом, Гедеон помістив його у вівтарі Софійського собору. Після 1824 року його поклали до іншого ковчежця, який стояв за лівим криласом митрополичого храму. На початку 30-х років минулого століття ковчежець вивіз до Канади один із єпископів-емігрантів УАПЦ, яку тоді очолював митрополит Василь Липківський. Нині вона перебуває в кафедральному соборі Едмонтоні.

Ікона «Свята Варвара з житієм». Кінець XVII ст.
З с. Колмів Горохівського р-ну. Зберігається в Музеї волинської ікони

До Варвари – з любов'ю, подякою й благоденням

Щодня протягом перебування мощей на Волині потік прочан лише збільшувався. До великої угодниці Божої приходили християни з різних районів – міст і містечок, сіл і хуторів. До неї зверталися з проханням про зміцнення православні і Київського, і Московського Патріархатів, католики, старі й малі, багаті й жебраки. Біля цієї християнської святині побували десятки тисяч волинян, приходячи до собору самі по собі або великими делегаціями від організації, установ, медичних і навчальних закладів. Зокрема, біля мощей одночасно молилися керівництво та майже весь викладацький склад і студентство Волинського інституту імені В'ячеслава Липинського МАУП.

16 травня єпископ Михаїл, виступаючи на прес-конференції, оприлюднив відкриті листи до ієрархів Московського Патріархату – митрополита Ніфонта й архієпископа Симеона, яких закликав прийти із паствою й помолитися перед мощами. Адже перебування святині в Луцьку – надзвичайна подія, здатна вагомо посприяти духовному зростанню й примиренню православних волинян та вплинути на процес об'єднання українських Церков. Однак, на жаль, на відміну від багатьох своїх священників та вірян, владики не виявили бажання подати Україні приклад єднання.

На згадку про перебування святих мощей великомучениці на Волині надруковано образки волинської ікони «Свята Варвара з житієм» – яскраве свідчення, що угодниця Божа віками достойно прославляється на цих теренах.

23 травня після акафіста у Свято-Троїцькому соборі святиню повезли до Львова. Перед тим її хресним ходом провели до міської ради Луцька, де кортеж зробив останню зупинку – лучани на чолі з керівництвом міста прощалися з дорожніми мощами, молячись за кращу долю обласного центру.

Далі, після перебування на Львівщині, їх вшануватимуть на Івано-Франківщині, Тернопіллі, Хмельниччині, Вінничині. Звідти через Київ святиня вирушить до інших обласних центрів. І приблизно у вересні повернеться до Києва. До дня урочистого вшанування пам'яті святої великомучениці – 17 грудня – її святі мощі будуть перекладені у нову срібну раку, яка виготовляється з нагоди ювілею її мученицької кончини.

Андрій ГНАТЮК,
прот. Віталій СОБКО, Костянтин ОЛЕКСЮК.
Фото Сергія ДУБИНКИ та Данила ЗІНКЕВИЧА

ненадовго зупинившись ще й на Театральному майдані, де теж відправили молебень.

У собор гробницю вносила група священників, адже вона виявилася неймовірно важкою. Мощі поставили в центральній частині церкви та розпочали Богослужіння, яке не припинялося впродовж усього перебування святині у головному волинському храмі.

Життя великомучениці

У Православній Церкві всього 5 жінок, удостоєних титула великомучениці. Тому особливо приємно, що мощі однієї з них зберігаються в намоленій нашими пращурами Україні.

Варвара – дочка знатного чоловіка Діоспора, який жив у фінікійському місті Ізіоль у IV ст. Його дружина померла, і він сам виховував єдину дочку. Як язичник усіяло оберігав її від впливу християн. Однак вона стала усвідомлювати, що Творець Всесвіту – єдиний, і чим далі, тим більше переймалася вірою Христовою. Вона відмовилась виходити заміж, і Діоспор пов'язував це із усамітненим життям дочки. Навіть дозволив спілкуватися з подругами-однолітками. Але християнки, які виявилися серед них, розкрили їй суть своєї віри, і Варвара прийняла хрещення.

Коли батько довідався про це, побив дочку і зачинив у кімнаті. Але Варвара свого рішення не змінювала. Тоді він зрікся її й повів до начальника управи Мартіана, аби той знущався з неї, як тільки можна. Та після катувань сам Ісус Христос з'явився у в'язницю до Варвари і зцілював рани. Це здивувало Мартіана, і він попросив Варвару принести жертву богам за оздоровлення. Та вона відповіла: «Не твої боги мене зцілили, а Ісус Христос! Йому і віддам я жертву».

Варвару знову почали катувати. Її терпіння і мужність побачила дівчина Юліанія, і за те, що підтримала Варвару, дівчину повісили. А 12-річну великомученицю піддали ще

Усечесні отці декани, настоятелі парафій! Дорогі віряни! Вам відомо, що наш часопис можна передплатити в будь-якому поштовому відділенні області, починаючи з будь-якого місяця. Так склалося, що лише передплата через «Укрпошту» дозволяє одержати наше видання вчасно та якнайдешевше. Тому редакція закликає деканати

одностаїно переходити саме на таку форму доставки газети, адже своєчасне й за меншу ціну одержання інформації, зміцнює церковну організованість і спільне служіння, ефективніше розвиває єпархію та Київський Патріархат загалом. Передплатний індекс у поштовому каталозі обласних періодичних видань на 2006 рік – 91241.

НОВИНИ

Архієрейські служіння

Єпископ Луцький і Волинський Михаїл освятив каплицю великомучениці Світлани в Ковелі і відправив Божественну Літургію. Святиня розташована у новому житловому масиві міста. З ним співслужили міський декан протоієрей Анатолій Александрук, настоятель храму священник Дмитро Відник, усі інші ковельські священнослужителі. За Службою Божою молилися голова райдержадміністрації Вадим Гришук, міський голова Сергій Кошарук, представники місцевої влади й громадськості. Каплиця, яка вміщає близько 250 чоловік, була вщент заповнена вірянами.

Виголошуючи проповідь, преосвященний зазначив, що воскресіння Христове дарувало можливість людям повернутися до Бога. «Жива віра, яку ми одержали від Боголюдини, збагачує наші серця через діяння згідно з нею, – підкреслив архієрей. – Вона спонукає нас поклонятися Богові, будувати храми». Єпископ Михаїл закликав також дякувати Богові, що ми сьогодні є свідками не руйнації храмів, а їх спорудження. Це свідчить про поширення духовності.

Після Богослужіння відбулася зустріч владики та міського голови, під час якої сторони погодилися продовжувати та розширювати співпрацю Церкви і влади. Преосвященний висловив задоволення, що Київський Патріархат у місті активно розвивається й поширюється. Про це свідчить те, що в Ковелі більше українських православних громад, ніж у Луцьку.

Єпископ Михаїл та священнослужителі кафедрального собору Святої Трійці побували на першій сесії новообраної Луцької міської ради. Уперше за десятки

років православне духовенство взяло участь у зібранні органу міського самоврядування, аби благословити його діяльність. Уперше також архієрей був членом президії установчої сесії.

Після виступу голови тервиборчкому владики відправив молебень на закликання помочі Святого Духа перед початком доброї справи й благословив міського голову Богдана Шибу та депутатів на добру й злагожену працю. Даруючи народним обранцям образ святого Миколая Чудотворця, який є покровителем Луцька, владики закликав виправдати довіру громади, працювати єдиною командою, дбати про розвиток обласного центру.

6 травня єпископ Михаїл очолив храмове свято громади великомученика Юрія Переможця, що у Володимирі. Під час Божественної Літургії у храмі, який вважається військовим (поряд дислокується військова бригада), разом із владикою молилися володимирський декан протоієрей Юрій Пилипець, настоятель протоієрей Євген Шевчук, близько 15 місцевих священнослужителів. Учасниками торжества стали й голова районної державної адміністрації Юрій Михалець та інші представники влади.

За Службою Божою преосвященний виголосив проповідь про наслідування святих угодників Божих. Він зазначив, що «читаючи життя святих, зокрема, життя великомученика Юрія Переможця, ми стверджуємось у вірі та знаходимо для себе ідеали, зразки для наслідування». Також архієрей закликав присутніх брати приклад зі святого Юрія й намагатися,

З ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

20 травня – новомученика Пахомія Нового

Цього святого знають у нас далеко не всі, рідко навіть у найбільш повних церковних календарях значиться його ім'я, а проте життя цього подвижника надзвичайне повчальне і показове, особливо в наші часи. Ось що пишуть про нього в книзі Н. Матвєєва й А. Голобородько «Святі і свята України» та в інтернеті.

Хлопець Прокіп, який народився в Україні наприкінці XVII ст., ще малим потрапив у полон до татар, а ті продали його одному заможному туркові в м. Усака (тепер Філадельфія в провінції Анатолія). У нього Прокіп прослужив 17 літ, і хазяїн дуже полюбив його, а що був бездітний, то мав намір усиновити українця. Щоправда, цьому була одна перепона: Прокіп за всі ці роки так і не навернувся в Іслам, але його християнські переконання терпіли, доки він був невільником. Тепер же необхідно було конче прийняти Мусульманство. Але Прокіп рішуче відмовився, і ставлення турка до нього зовсім змінилося: почалися знущання, зневага. Разом з тим, його все ще переконували прийняти Магометанство. А перехід у цю віру не пов'язаний із якимись церемоніями, треба лише при інших мусульманах вимовити фразу, в якій полягає суть

Ісламу: «Немає Бога окрім Бога, і Магомет – пророк Його».

Якось Прокіп занедужав і знепритомнів, а коли прийшов до тями, турки сказали, що він у гарячці вимовив ці слова, тож тепер Прокіп – мусульманин. Почувши це, юнак утік від свого хазяїна, дійшов до святої гори Афон і жив там під опікою старця ієромонаха Йосифа, який постриг Прокіпа в чернецтво з ім'ям Пахомій. Потім переселився в Кавсокалівський скит, де спасався під керівництвом старця Акакія.

Так минуло більше 12 років, і весь час не покидала Пахомія думка: чи ж справді він тоді, під час недуги прийняв Іслам? Урешті-решт монах вирішив таємно розшукати свідків, покинув монастир і подався до Усаки. Та ба! Хоч минуло стільки літ, його впізнали, схопили і допитавши – стратили: «за зраду Мусульманства». 7 травня 1730 року Пахомію відрубали голову, а тіло викинули.

За деякий час місцеві християни виявили, що тіло мученика не розкладається, а біля нього стаються uzдоровлення. Його було проголошено святим. Нині мощі новомученика Пахомія Нового, або ж Пахомія Руського, чи Афонського, перебувають у монастирі Івана Богослова на острові Патмос.

Підготував Віктор ГРЕБЕНЮК. Малюнок Ірини ДАЦЮК

СВЯТИНІ ВОЛИНІ

ПРАВОСЛАВНИЙ ХРАМ НА ВІЙСЬКОВІЙ ЗЕМЛІ

Церква Юрія Переможця у Луцьку розпочала 15-й рік своєї новітньої історії

Храму Юрія Переможця, куполи якого височіють за каштанами по вулиці Стрілецькій у Луцьку, дісталася непроста історія. Переживши часи польської окупації, панування атеїстичної влади, церква мусила побувати і католицьким храмом, і Музеєм бойової слави. Але очевидно, того хотів Бог, що церква (до речі, збудована для духовних потреб армії) усі роки мала безпосередній стосунок до війська – середовища, якому священниче слово та християнські цінності потрібні як нікому. І хоча сьогодні храм позбувся означення «військовий», ставши церквою однієї з луцьких парафій, все ж перебування на території військової частини робить його особливим. І зберігає у пам'яті сучасників майже екзотичну назву – Бригадна церква...

Другий український храм міста

Храм збудували 1898 року на місці дислокації 2-ї бригади 11-ї піхотної дивізії російської армії. Історія навіть зберегла згадку про те, що церкву заклали на честь візиту до Луцька 1890 року самого імператора Олександра III з родиною. І так уже сталося, що саме цій церкві судилося стати другою у Луцьку церквою українського Православ'я.

– До 1992 року у стінах храму був Музей бойової слави, – розповідає настоятель храму протоієрей Микола Цап. – І хоча статут релігійної громади затвердили ще у серпні 1991-го, проте лише наприкінці квітня – на початку травня 1992 року після заяв віруючих та за підтримки деяких чиновників церква перейшла від ракетної дивізії у користування релігійній громаді УАПЦ. Тоді ж, на початку травня, у храмі почалися служби Божі.

Свідки тогочасних подій пригадують, що до цього в українське Православ'я у Луцьку повернувся лише один храм – Хрестовоздвиженський. Але оскільки церква Олександра Невського (ім'я саме цього

святого вирішили дати храму) була набагато більшою, саме вона стала місцем Богослужіння тогочасного владики Миколая (Гроха).

– Храм став потрохи відновлюватися, – пригадує отець Микола. – Спочатку, звичайно, ні відповідного вівтаря, ні іконостасу, ні розписів не було. Іконостас з'явився 1999 року. Внутрішній розпис храму луцькі художники батько і син Шолудьки закінчили тільки торік. Тоді ж на престольне свято Юрія Переможця за участю єпископа Михаїла здійснили і чин освячення новорозписаного храму. – Оскільки архітектура храму особлива, вирішено було писати ікони на арокних сходах. Ці ікони мають свій символічний зміст і значення. Он там, перед іконостасом, по обидва боки написані Всі святі землі Волинської. Далі на колонах зображені перші святі Київської Русі. Далі ми вирішили по обидві сторони храму, згідно з традиційним поділом на чоловічу і жіночу частину, зобразити мучеників – відповідно праворуч чоловічої статі, ліворуч – жіночої. А вже саме мученики утворюють основу християнської церкви. Ще в першій (Продовження на 6 стор.)

як і він, бути воїнами Христовими, борючись, найперше, проти зла у собі.

Після Богослужіння відбулося спілкування преосвященного з головою райдержадміністрації. Сторони підтвердили намір про співпрацю та окреслили її перспективи.

9 травня духовенство на чолі з архієреєм долучилися до офіційних урочистостей обласного рівня у відзначенні чер-

гової річниці перемоги в Другій світовій війні. Преосвященний Михаїл взяв участь у святковій ході ветеранів і керівництва Волинської області, а також разом зі священнослужителями був учасником мітинга-реквієму на Меморіалі вічної слави в Луцьку.

Після офіційних заходів владики з духовенством відправив панахиди перед пам'ятними знаками на меморіалі.

13 травня єпископ Михаїл взяв участь у черговому засіданні Священного Синоду, яке відбулося в Києві, у резиденції Патріарха Філарета під його головуванням. Як повідомляє офіційний сайт прес-служби Патріархії cerkva.info, поряд із розглядом багатьох питань церковного життя Синод заслухав і позитивно вирішив прохання преосвященного Михаїла про відкриття жіночого монастиря святого Василя Великого в Луцьку.

14 травня владики долучився до урочистостей з нагоди 40-річчя перебування Патріарха Філарета на Київській кафедрі. Напередодні він взяв участь у відправі урочистої Всенічної в Патріаршому кафедральному соборі Святого Володимира, а в день свята – молився за Першоієрарха під час Божественної Літургії разом із єпископатом Київського Патріархату.

17 травня єпископ Михаїл із архієпископом Тернопільським і Кременецьким Іовом та єпископом Тернопільським і Бучацьким Нестором відправив Божественну Літургію на Божій горі, що біля Почаєва. Там щороку на Переполовлення П'ятдесятниці відбувається велике відпустове свято. За Службою Божою молилося багато волинських прочан, які прибули туди завдяки паломницькій службі єпархії.

22 травня владики, священнослужителі та віряни кафедрального собору Святої Трійці з нагоди свята Перенесення мощей святого і чудотворця Миколая з Мир Лікійських у м. Бар помолитися перед його пам'ятником біля Луцької міської ради. У молитві до покровителя обласного центру взяли участь голова міста Богдан Шибя, представники влади й громадськості. Щороку цього дня після Божественної Літургії в Свято-Троїцькому соборі православні хресним ходом з частинкою мощей угодника Божого приходять до пам'ятника, дякуючи за могутнє заступництво.

ВІДПОВІДЬ БОГОСЛОВА

Запитання

Нещодавно новообрані народні депутати України приймали присягу, і лиш після того їм видали посвідчення депутата. Текст присяги новообраного Президента міститься в Конституції. Дають присягу і військовики, і юристи, і наречені. Священнослужителі теж мають свою присягу з такими словами: «...Обіцяю і клянусь Всемогутнім Богом перед Його святим Євангелієм...» Як це узгодити з настановою Ісуса Христа: «А Я кажу вам не клястися зовсім»?

Відповідає ієромонах Марк (Левків)

Присягати, або божитися – це робити Бога свідком своїх слів, закликати до Божої правдомовності як до запоруки своєї правдомовності. Коли ми вживаємо клятву, то на заповнення своєї чесності чи добрих намірів ставимо запорукою Божі честь, вірність, правдомовність і авторитет. Забороняючи присягатися небом, землею чи своїм життям, Ісус – свідчить Євангеліє від Матфея – вчить, що всяка присяга стосується Бога. Клятва ставить авторитет Божий заручником наших слів чи дій. Тому нам, християнам, варто

стримуватись від обітниць. Святість Божого Імені вимагає не вживати Його для пустих справ чи в буденних розмовах (гріх божби) і не складати обітниць, дотримуватись яких ми не маємо наміру (кривоприсяга), що є злочином проти Господа. А Він осміяним не буває.

Перші християни усвідомлювали, що обітниця перед Богом є надзвичайно відповідальною. Вони розуміли заповідь Христа «не клястися» не як повну заборону давати обітницю, а як заборону клятв щодо неважливих, буденних справ і обітниць, які важко або неможливо виконати. У Книзі Второзаконня читаємо: «Господа Бога твого бійся і Йому одному служи [...] і Його ім'ям клянися». І апостол Павло, закликаючи авторитет Всевишнього, пише в Другому посланні до коринфян: «Бога кличу в свідки на душу мою...» І в Посланні до галатів – «А що вам пишу, ось кажу перед Богом, що я не обманю!»

Услід за св. Павлом Церква розуміє наведені читачем слова Ісуса як такі, що не суперечать присязі, складеній у важливій і справедливій справі, наприклад перед судом. Павлове Послання до євреїв переконує, що в певні моменти,

коли цього вимагають обставини, «люди клянуться вищим і клятва на заповнення закінчує всяку суперечку їхню». Не суперечать Ісусові слова «не клястися» і складанням обітниць, бо бачимо їх, зокрема, у практиці перших християн. Про це свідчить Книга Діяння святих апостолів.

Тому й нині Церква не виступає проти урочистих присяг, обітниць чи клятв, які спонукають людину до винятково сумлінного виконання взятих обов'язків, якщо ці зобов'язання справді важливі й відповідальні перед Богом і людьми. Не виступає Церква і проти обітниць, які закликають Бога як Свідка чи Помічника у їх виконанні, але попереджає, що невірність обітницям є зловживанням Божим Іменем.

Слова присяги повинні бути правдивими, виголошуватися відомо й щиро. Той, хто складає її, повинен розуміти, яку відповідальність бере на себе, і що за недотримання її буде давати відповідь перед правосуддям Божим.

Церква категорично виступає проти складення присяги, щоб чинити, підтримувати або прикривати зло. Якщо присягання суперечить Закону Божому – від нього треба рішуче відмовитися.

НА НАШ ПОГЛЯД

СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА В УКРАЇНСЬКОМУ ПРАВОСЛАВ'І

Сучасне суспільство перебуває в умовах жорсткої конкуренції духовного і секулярного – світського. Сьогодні відбуваються процеси, які все далі і далі відводять нас від Бога, од вічного Джерела життя та, відповідно, морального способу життя. І кому як не нам, християнам, сьогодні, на початку III тисячоліття, дана можливість укотре заявити про це і забити тривогу в українському суспільстві та й по всьому світові, що людство повинне схаменутися, зупинитися і переосмислити всі явища, які відбуваються у світі без Божого благословення.

Історія XX століття виразно засвідчила, куди прямує суспільство без Бога, без любові та єдності, без пошанування людської особистості: це шлях тоталітаризму, краху моральних цінностей, антагонізму і воєн, що веде до самознищення, і Православна Церква свідомо своєї ролі та відповідальності за стан світу, за пошуки шляхів до будівництва досконалого суспільства, до гуманізації людства.

Сучасне соціальне вчення української Церкви, яка вже має низку документів щодо актуальних питань суспільного життя (зокрема, декларацію «Церква і світ» Помісного Собору Київського Патріархату, який проходив 9–10 січня 2001 року), все ще залишається на рівні проблеми, оскільки має лише декларативні форми. Є небезпека, що соціальна доктрина, якщо вона не залишиться на рівні загальних фраз, може викликати поглиблення розбіжностей у православному середовищі. Головне розмежування думок викликане різним розумінням «консерваторами» й «лібералами» ролі Церкви в сучасному світі. Перші, більш за все побоюючись, що Церква втратить свою ідентичність, турбуються про збереження літургіко-історичної спадщини, що саме собою дуже непогано. Але схиляється до ізоляціонізму, антиєкуменізму, нездатності відрізнити головне від другорядного в церковному житті, догматизації культурно й соціально зумовлених форм церковного життя, пошуку «ворогів». Церква при цьому починає сприйматися як щось самодостатнє. «Ліберали» – люди з більш відкритою свідомістю, що визнають поряд із важливістю Святого Передання потребу в оновленні форм і методів церковного життя, діалогу з «зовнішнім світом». Якщо для перших важливою є естетично-споглядална сторона церковного життя, то для других – місіонерсько-діяльна.

Передовсім соціальна доктрина повинна відображати погляди Церкви щодо обов'язків християнина стосовно самого себе, своїх ближніх, суспільства в цілому. Виходячи з високого уявлення про людину та її гідність, що його відкриває нам Християнство, соціальна доктрина покликана дати певні принципи, які орієнтуватимуть людей як громадян у їхніх соціально-політичних поглядах та уподобаннях, наприклад, під час виборчих кампаній.

Соціальна доктрина повинна також визначити сенс позалітургійної та позацерковної, тобто світської, мирської діяльності християн. Адже більшість віруючих

професійно зайнята в політиці, промисловості, бізнесі, науці, культурі тощо, де можна стверджувати, витіснені християнські цінності. Однак їхня діяльність має бути ре-

лігійно виправданою. Чи може, скажімо, політик, від діяльності якого залежить теперішнє і майбутнє багатьох людей, бути православним християнином? Чи повинен він залишати свою віру за порогом храму? Подібна «теорія подвійної істини» погано поєднується з Християнством, якщо під ним розуміти абсолютний принцип для всієї повноти життя, а не для якоїсь його частини. Інакше довелось би осудити професію політика, та й не лише її, як несумісну зі званням християнина. Загальних міркувань про те, що політика – «брудна справа», тут явно недостатньо, як недостатньо, ведучи мову про хірургію, сказати лишень, що вона – «кривава справа». Часткового Християнства не буває, можуть бути лише зусилля послідовної актуалізації саме його принципів, а не якихось інших, доволно врізаних. Словом, поряд з монастирським та парафіяльно-побутовим розумінням Православ'я, яке історично здобуло перевагу на Русі, варто розвинути концепцію християнської поведінки в секулярній сфері, тобто відповісти на питання, що значить бути «світським християнином». Церква повинна цілком серйозно прийняти секулярну сферу й довести, що християнське служіння можливе й необхідне і в ній. Парафія може бути відправною точкою діяльності й поза парафією. Як говорять

богослови, повинна бути «літургія після літургії». Всюди, де справа стосується долі людей, де відбувається боротьба добра зі злом, можливий релігійний підхід. У цьому й полягає точне значення соціального вчення Церкви.

Особливість ситуації полягає ще й у тому, що сама держава не має жодної виразної соціально-політичної доктрини, хоча, здавалося б, перше, що треба було зробити в епоху таких глибоких змін, які відбуваються в Україні, – це створити доктрину перехідного періоду й популяризувати її, аби народ розумів значення того, що відбувається. І тут Церква могла б виконати свою пророчу

ним, безпристрасним. Дар Хрещення вимагає від людини плідної праці в полі свого серця, подвигу праведного життя, при якому лише Насіння, ставши деревом Життя, принесе свій плід...»

Тому нинішнє завдання Церкви, яка є ще й педагогічною установою, – необхідність відстоювати гідність людини, робити все, що допомагає людині стати людянішою, знову і знову нагадувати суспільству, що без Бога найвищий сенс людського існування ніколи не може бути відкритий.

Сьогодні все навколо нас розвивається бурхливо і стрімко. Ми всі стали свідками прискорення історичного розвитку. Нове століття, як і тисячоліття, обіцяє бути зовсім не таким, як попереднє. Нас очікують нові зміни в соціальній і культурній сферах. І, як завжди, Церква буде покликана розрізнити ознаки часу, почути написане в Одкровенні святого апостола Йоана Богослова: «Дух говорить церквам». Цю звістку з висоти не можна переплутати з «духом віку цього». Тому почути голос Божий і донести Божественну звістку до світу – в цьому суть пророчого служіння Церкви.

Як це служіння може здійснюватися, як його побудувати чи переосмислити? Зазвичай подібні проблеми завжди хворобливі, перемінні, потребують терпіння, знання, досвіду. Їх поява свідчить перш за все про те, що перший етап – етап відродження нам усе-таки вдалося подолати. Наступає другий етап, який необхідно спрямувати в правильне русло, правильним шляхом. І тому сьогодні як ніколи необхідно говорити про підвищення якості духовної освіти, запровадження її в середніх школах, вищих навчальних закладах. Мусимо впроваджувати в соціальній сфері (лікарнях, навчальних закладах, військових частинах тощо) інститут духовного опікунства – капеланства, яке вже впродовж року позитивно зарекомендувало себе у нашій єпархії. Суспільство потребує духовного наставництва, молитовної помочі, християнського підходу до вирішення щоденних проблем.

Заплющувати очі на ці проблеми, щоб не бачити, або просто відвертатись, як від чогось цілковито чужого, ясна річ, неможливо. Це значить визнати не лише своє безсилля, а й безсилля та обмеженість самого Християнства, якщо воно вимушене мовчати перед таким фактом першорядної важливості; тому це було б відреченням від віри. Християнство, яке, як кажуть святі отці, є способом життя, що претендує на абсолютність, поширює свої інтереси та вплив на всі сфери життя. Для нього немає нейтральних теренів, як немає меж для Бога.

Це не важче, ніж бути справжнім християнином!

Протоієрей Віктор Михалевич,
капелан і викладач Волинського інституту
імені В'ячеслава Липинського МАУП.
Фото Сергія Дубинки

ВІД ШКОЛЯРА ДО ЄПИСКОПА

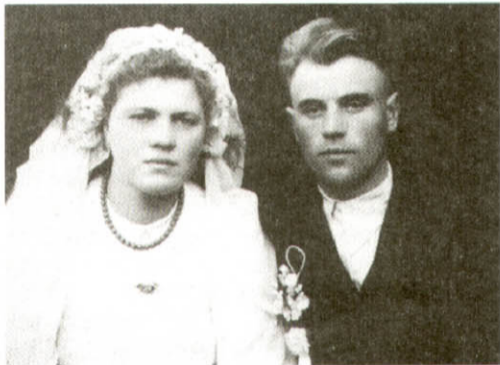
Владиці Михаїлу – 40 років

Волинська єпархія відзначила 40-річчя єпископа Луцького і Волинського Михаїла. З нагоди ювілею у кафедральному соборі відправили Божественну Літургію, під час якої молилися 6 архієреїв, близько 230 священнослужителів, представники влади, громадськості, багато вірян. У муздраттеатрі відбулася урочиста академія, де преосвященного вітали сусідні ієрархи, лідери християнських спільнот, що входять Волинської Ради Церков, обласні очільники, керівники державних установ, підприємств, представники закладів освіти, науки, медицини, громадських і благодійних організацій, а також найкращі творчі колективи Луцька.

Два роки тому, після смерті митрополита Якова, єпископ Михаїл очолив волинську кафедру. Тоді, можна сказати, розпочалась нова віха в історії Київського Патріархату на Волині, відроджено старі традиції й започатковано нові. Єпархія вийшла на значно вищий рівень у структурі Київського Патріархату. Волинь православна, як і в сиву давнину, знову на повен голос заявила про себе.

Спогад про Почаївську лавру. Дитинство і шлях до чернецтва

Витоки такої любові єпископа Михаїла до Церкви приводять нас до однієї з найвизначніших святинь світу – Почаївської лаври. Владика родом із сусіднього села Лосятин, – того самого, звідки його духовник та попередник

Весільна світлина батьків – Семена та Ніни. 5 листопада 1951 року

митрополит Яків. Тимофій Зінкевич – так до постригу називали єпископа Михаїла – зростав звичайним рухливим хлопцем, відбув службу в армії. Але велика святиня, яка блиском золотих куполів нагадувала про вище, залишила в душі Тимофія незабутній слід. Після війська хлопець пов'язав себе з Церквою, і з роками цей зв'язок став нерозривним.

– Ви знаєте, Почаївська лавра справляє враження на всіх людей, не лише на тих, які приїжджають здалека. Благодать Божу я почав там відчувати пізніше, коли дорослішав.

У дитинстві ми з хлопцями говорили про Бога, загалом про релігію. Під враженням школи, яка більше уваги приділяла атеїстичній пропаганді, розмірковували про лавру: там же і Бог є, і Стопа Божої Матері є. Це був такий аргумент, який, незважаючи на великий пропагандистський тиск атеїстичної машини, його розвіював. І багато моїх однолітків, з якими спілкувався, не сумнівалися, що Бог є.

– Але попри благодать на лавру були гоніння. Як Ви сприймали це дитячим розумом, враховуючи, що в школах налаштовували проти святині?

– Я вже не застав, коли було гоніння на лавру. Я це більше чув з розповідей монахів, батьків, від тих, з ким зустрічався по життю. При вході до Почаївської лаври стояв музей атеїзму, де розповідали про недоліки священнослужителів, їх гріхопадіння, видаючи, що це вся така релігія, вся така Церква. Усе-таки лавра мала таку особливу силу, силу впливу, що все це

нівелювалося. Приходили всі в музей атеїзму, дивилися, бо це – екскурсійний маршрут, а вже в лаврі ставили свічки, щоб менше хто бачив, подавали записки. Тобто все те, що пропагувало, що Бога немає, не спрацювало. Батьки жили як віруючі люди і їх позиція була підтвердженням, що все те – неправда.

– Чи думали Ви себе пов'язати з Церквою?

– У дитячі роки – ні. Я усвідомив це в достатньо дорослому віці, тобто Церква для мене була як життя християнина. Не було тоді бажання ставати священнослужителем, працювати для Церкви. Швидше, вже після строкової служби, коли пройшов школу життя на Військово-Морському Флоті, лавра стала ближчою. Ще більше захопився нею, коли став там працювати. Це вже був перший контакт з лаврою, перший і переможний.

– Ви думали одразу стати білим священником чи вже подумували про монашество?

– Я не уявляв себе монахом, бо не було кого наслідувати. Якби хтось був з родини, а б його наслідував.

– Але ж у лаврі були подвижники.

– У лаврі були подвижники, і я був з ними знайомий. Але там не великої агітації: іди в монастир, монахом будеш. Я спостерігав. Швидше, це питання постало, коли закінчив семінарію, уже навчався в академії. Коли відчув внутрішньо, що хочу священнодіяти. Не просто проповідувати, служити в церкві чи говорити щось про християнське, а хочу священнодіяти. От тоді більш активно став обдумувати свій подальший статус. Знав, що треба визначитись, ким хочеш бути в майбутньому, тому що після висвяти неможливо одружитись.

Роздуми про постриг

Духовну освіту Тимофій Зінкевич здобув у Санкт-Петербурзькій духовній семінарії та Київській духовній академії. Напевно, ще з того часу він усвідомив, що сім'я не забезпечить повноти служіння, це може зробити лише чернецтво. Але його духовник владика Яків змусив добре обдумати свій вчинок. Та рішення про постриг було твердим. Після висвяти на диякона в жовтні 1997 року митрополит Яків постригає отця Тимофія в рясофор (перший ступінь чернецтва) та висвячує на ієромонаха. Священниче служіння спочатку проходить у Свято-Троїцькому духовному центрі на честь князя Данила Галицького, що в Тернополі, а відтак у Києві, в Свято-Михайлівському Золотоверхому монастирі.

27 вересня 2000 року молодого священнослужителя постригають у мантію з іменем Михаїл на честь святителя Михаїла, першого митрополита Київського і всієї Руси, а в жовтні того ж року Священний Синод обирає ієромонаха єпископом Сумським і Охтирським. Єпископська хіротонія відбулася 22 жовтня 2000 року у Свято-Володимирському Патріаршому соборі.

– А думки про монашество коли виникли? Що підштовхнуло?

– Думки про монашество... Звичайно, живучи у лаврі чи прислугуючи при монахові, такі думки виникали, але це швидше роздуми, ніж глибоке переконання. Пізніше, власне, розмірковуючи

над тим, чому я хочу бути священником, ставив перед собою таке питання: як я повноцінніше можу послужити Богу. Знаючи вже про певний досвід і монахів, і одружених, читаючи твори святих отців, моє особисте переконання було, що якщо я хочу потрудитися во славу Божу, то повинен чимось пожертвувати. Розумів, що сім'я буде відволікати, і частину часу доведеться витратити на вирішення сімейних питань. А я хотів повністю присвятити своє життя Богові. І тоді вже постало питання про прийняття монашества.

– А бажання створити сім'ю не було? Адже монашество – це все! Відречення від світу! Воно не лякало тоді, в молодому віці?

– Звичайно. Але коли постало питання, то це вже було моє переконання. І я знав сімейне життя, бо бачив, як живуть сімейні люди. Жив дитиною в сім'ї, знав її турботи, проблеми, радощі і труднощі. І тому, мабуть, це дало можливість свідомо підійти до вибору.

– Якщо не секрет, чи була претендентка, яка відмовляла від чернецтва?

– Мені, у всякому разі, ніхто не зізнавався, що страждає за мною. Мені про це не повідомляли, можливо, таємно таке було. Але я про це не знаю.

Благословення владика Якова. Спогади про духовника

– Чи радились Ви про постриг з владикою Яковом?

– Так. Він залишав вибір за мною. Казав: «Це Ваше рішення, Ваше життя і Ви його повинні зробити свідомо». Декілька разів він мене наче відмовляв: «Ні, Ви повинні...» Я кажу: «Як благословите цей вчинок зробити». Він: «Ні, Ви визначтеся, як Ви хочете, а тоді прийдете, я Вас благословлю далі». Не прямо казав, що це недобре. А казав, що вчинок відповідальний і треба про нього подумати серйозно. Так випробовував.

– Безпосередньо насельником лаври Ви були?

– Був послушником. Монахом у лаврі не був.

– Це було під час правління владика Якова?

– Так.

– Згадайте, яким він був.

– Владика практично не міннявся по життю. Він однаковий був. У літах став

єпископом. У цьому сані повернувся в лавру. І сюди прийшов архієреєм. Власне, якісь особливі зміни не відчувалися.

– У той період, коли його виганяли з лаври, Ви були поруч?

– Так.

– А як це було?

– Це був 92-й рік, я – безпосередній учасник, тому що був келійником тоді єпископа Якова. Усе відбувалося на моїх очах... Страхи як такого не було за особисте життя. Більше тоді переймався проблемами загалом Церкви й держави. Було якось страшно, що люди себе поводять не по-людськи. Люди – як біснувати. Мали б вестися якісь переговори, прийматись якісь рішення. А це агресія, ненависть до всього українського. Тому що стояло питання боротьби усього українського і російського в лаврі. Владика Яків пропонував, щоб відбувались Богослужіння українською мовою.

Власне, після неканонічного призначення митрополита Володимира (Сабодана), владика Яків залишився вірним митрополитові Філарету, вірним Церкві, не просто йому вірним особисто. Ніхто проти Філарета не голосував, тому що всі ці рішення не мали законної підстави. З боку Москви це просто

Божественна

Вітання ієрархів. Від владика Митрополит Львівський і єпископ Сімферопольський

П'ятирічний Тимофій Зінкевич у першому ряду другий ліворуч. 1971 рік

Літургія в кафедральному соборі з нагоди ювілею. 10 травня 2006 р.

Михайла праворуч – архієпископ Тернопільський і Кременецький Іов, Сокальський Андрій, митрополит Рівненський і Острозький Євсей, і Кримський Климент, єпископ Тернопільський і Буцацький Нестор

У час урочистої академії: владика вітає архієрейський хор «Оранта»

були бунтарі, які хотіли вчинити переворот. Тому владика Яків чинив за законом, як і належало чинити. Я цю інформацію знав, це були й мої переконання. І дивитись, як глумляться над правилами Церкви, кричать про правила, і їх же самі знецінюють, кричать про віру і тут же всім цим нехтують, було нестерпно. Це було страшно й образливо, не тому що було гоніння, а що нехтується сама віра, що відбувається щось незбагненне. А все решта – не було страху смерті, ні страху побиття, ні ще якихось там речей, хоча загрожували й перші й другі, й треті. Як і мені, так і владіці Якову. Більше хвилювався за нього, бо я ще як молодий розраховував, що можу за себе постояти. Але ще розумів, що відповідаю за владіку.

У чернецтві

– Після постригу відбувся якийсь злам у душі, свідомості?

– Так. Інше бачення на світ. Щось настільки змінилося, що пояснити неможливо. Якесь інше ставлення до світу і, відповідно, своє значення в цьому світі. Розумію, що зробив крок, і за ним потрібно робити наступні кроки. І сьогодні, розмірковуючи над цим, можу підтвердити, що зміни відбулися. Відбувалися не тільки, коли приймав монашество, а й висвячувався. Відчуваю, що я просто інший і якась сила мене вже веде. Це вже потім усвідомив, що це благодать, яка сходила, і промисл Божий, який провадив мене.

– Як Ваше рішення сприйняли вчителі, адже у тій місцевості більшість із них, очевидно, не була атеїстами? Як це рішення сприйняли батьки і Ваші друзі?

– Першу реакцію не знаю, але пізніше, коли спілкувався, звичайно, дивувалися, бо я був життєрадісним і активним у житті, і всі, напевне, мене уявляли одруженим. І коли я обрав інший шлях, то це було певне здивування, а потім сприйняття й захоплення, що вибір правильний.

– Чи Ваш постриг змінив стосунки з Вашими друзями дитинства, школи?

– Ні, абсолютно жодних змін. Нічого не відбулося. Можливо, стосунки набули іншого характеру, коли я став єпископом. Тобто вони вже ставилися з повагою, з шаную як до єпископа. І дуже часто я бачив дискомфорт і у їх намірах, не знаючи, як себе поводити.

– І як же вони себе поводити?

– Звичайно, ми переходили на нормальні загальнолюдські стосунки, але усі люди набожні і зважали, на те, що єпископ...

– Кажуть, що чорне духовенство (монахи) несе значно більший подвиг, ніж біле (одружене). На них більше нападають злі сили, їм більше треба боротися, нести значно важчий хрест. Чи відчуваєте Ви це на собі?

– Не можу на це в повноті відповісти, бо треба бути в числі білого духовенства, а потім стати в числі монахів. Але із того досвіду, який існує у священнослужителів, можу сказати, що якщо на біле духовенство летять 10 стріл лукавого, то на монаха – 50, тому що людина вже вибрала себе тільки для служіння Богам. Злим силам цікавіше знищити одного монаха, ніж двох білих священників. Ополчення йде проти всіх, але проти монахів особливо.

– Як Ви можете прокоментувати слова Серафима Саровського, що дорога в пекло буде встелена кістками духовенства?

– Що не всі священнослужителі до кінця виправдали себе перед Богом, отримуючи благодать священства, яку вони несли. Що їх особисте життя не збіглося із тим, яке повинен був вести священнослужитель. Багато священників спокушаються принадами цього світу – це ще в апостола Павла написано, що деякі християни ведуть себе гірше, ніж язичники.

– Чия це вина, адже священників тепер багато випускається?

– Вина самого священнослужителя, не суспільства чи Церкви, чи будь-кого.

Владика Михайл – керуючий Волинської єпархії

2002 року владіку Михайла призначено керуючим Чернігівської єпархії. І в Сумах, і в Чернігові він докладає чимало зусиль для налагодження церковного життя й утвердження

Київського Патріархату. За активну діяльність Патріарх Філарет нагороджує архієрея орденном рівноапостольного князя Володимира Великого III ступеня.

У день пам'яті священномученика Макарія, митрополита Київського, 14 травня 2004 року, рішенням Священного Синоду преосвященніший Михайл призначається єпископом Луцьким і Волинським і стає 127-им православним волинським архіпастирем (якщо рахувати, починаючи від першого єпископа Володимир-Волинського – святого Стефана).

Волинь давно чекала молодого дихання для утвердження своєї ролі в історії Церкви. Адже в багатьох церковних питаннях вона з давніх-давен була першопрохідцем. Саме тут заснована друга після Київської православна кафедра Давньої Русі. Волинь була зимовою резиденцією князя Володимира й протягом багатьох століть ревно берегла православну віру. Тому посісти волинський престол завжди вважалося престижним. Після смерті владіки Якова люди думали-гадали, хто буде його наступником, і хотіли б лише одного: щоб сюди прийшла небайдужа до церковного життя людина. 31 травня 2004 року в день храмового свята Троїцького собору Луцька Патріарх Філарет представив волинцям нового архієрея. Ним став 38-річний єпископ Михайл (Зінкевич).

Вертепна різдвяна група Тернопільської недільної школи Св.Троїцького духовного центру на честь Данила Галицького з її директором – о. Тимофієм. 1996 р.

За час перебування на Волині владика Михайл розпочав реконструкцію собору та навколишньої території, почав будівництво водосвятої каплиці, отримав у дарунок від італійського і чорногорського архієрів мощі святого Миколая, немовлят-мучеників, замордованих за наказом Ірода, а також привіз мощі цілителя Агапіта Печерського. Таким дарунком він довів, що Київський Патріархат визнають інші Церкви. З ініціативи та благословення архієрея стали традиційними щорічне паломництво до чудотворного образу Холмської Богородиці, який зберігається у Музеї волинської ікони, та Луцький загальноміський страждальний хресний хід у Велику П'ятницю. Він також запровадив капеланську, паломницьку та прес-служби, випуск єпархіального часопису, відродив традиції відзначення Водохреща на Стиру, яке існувало ще за часів Лесі Українки. Налагодив чудові стосунки з місцевою владою, іншими конфесіями, навіть відчувлось певне зближення між Київським та Московським Патріархатами на Волині – усього не перелічиш. Стерти грань між православними різних Патріархатів вважає найголовнішим завданням.

– Тепер безпосередньо до Волині. Як Ваше враження після того, як Ви очолили Волинську кафедру і яка проблема Вам видалася найбільш болючою, найнагальнішою, яку треба вирішувати?

– Я би не сказав, що тут одне питання було гостре

– цілий спектр питань, над якими довелося трудитися. Найбільш для мене болюче – це протистояння в православному середовищі.

Тимофій Зінкевич прислужує (на світліні тримає ікону) в церкві Різдва Пресвятої Богородиці в Черкасах, настоятелем якої тоді був архімандрит Яків (пізніше митрополит Луцький і Волинський). 1989 рік

Тому для мене було найважливішим стерти грані протистояння та ворожнечі, тому що через це люди не думають ні про віру, ні про релігію, доказуючи, яка юрисдикція більша, забуваючи вже про самого Бога і те, через що почали дискутувати. Я себе бачу пропагандистом утворення єдиної Помісної Православної Церкви.

– Але кожен регіон має свої традиції, особливості. Що найбільше Вам імпонувало, що найбільше сподобалось, коли Ви потрапили на Волинь?

– Побожність людей. Тут я побачив велику кількість практикуючих християн, які, беручи знання в церкві, переконаннями своїми ведуть інших на дорогу життя за Євангелієм. З кожним роком таких людей стає все більше.

– Які роздуми викликає дворічне перебування на Волинській кафедрі? Можливо, 40-річчя змушує переосмислити життя чи певні його етапи?

– Просто по-іншому починаєш бачити певні проблеми. Коли дорослішаєш, то далі дивишся в перспективу. І з віком відходять другорядні питання на другорядний план. Найцінніше в житті – це час.

– Власне, молодість допомогла Вам багато що змінити на волинській кафедрі.

– Наша Церква складається в більшості з молодих священнослужителів. І, власне, це дало мені можливість швидше віднайти симпатиків тих ідей, які

я виношував. Звичайно, були, є і залишаються багато консервативних людей, і віруючих, і духовенства, але потихеньку збирається кістяк тих людей, які щось хочуть зробити в цьому житті нового й корисного. І, власне, такими людьми я себе оточую, які самі несподіючі ідесь в момент, коли я трохи привтомлююся, вони підтримують і надихають більш ревно і активно працювати.

– Чого чекати на волинській кафедрі найближчим часом і що є каменем спотикання для втілення Ваших ідей?

– Я не знаходжу сьогодні більшого каменя спотикання, як нестачу часу. Стільки хочеться зробити! А каменем спотикання на сьогодні є лише елементарна лінь деяких людей. Перспективи ми виголосуватимемо ступенево. А задуми є.

Андрій ГНАТЮК.
Фото з власного архіву єпископа Михайла та Сергія ДУБИНКИ

Єпископська висвята. 22 жовтня 2000 р.

НОВИНИ

Молитва на благо міста

Відбулася перша сесія Нововолинської міської ради 5-го скликання. У її відкритті на запрошення новообраного міського голови Віктора Сапожнікова та депутатів взяв участь місцевий декан протоієрей Стефан Фультес. Він відправив молебень та благословив нововолинських очільників на плідну працю.

Благословення призовників

Луцький районний декан, тепер колишній, протоієрей Сергій Коць на запрошення райдержадміністрації взяв участь в урочистостях у районному будинку культури з нагоди весняного призову молодих волинян до Збройних Сил України. Отець декан разом зі священником Андрієм Мовчанюком від-

правив молебень, окропив призовників освяченою водою та подарував образки Ісуса Христа. До молитви долучилися представники районної влади, сільських рад, громадськості, батьки майбутніх воїнів.

Кілька тижнів по тому на аналогічній урочистості на запрошення обласного військового комісаріату побував старший капелан епархії Олександр Безкоровайний. Він благословив 40 новобранців і, відправивши молебень, побажав їм добре відслужити, змужніти, пізнати справжню чоловічу дружбу.

Писанковий дивосвіт

З благословення єпископа Луцького і Волинського Михаїла прес-секретар епархії протоієрей Віталій Собко взяв участь у відкритті 10-ї виставки-конкурсу «Писанковий дивосвіт» у Луцькій дитячій художній школі. Вітаючи організаторів і учасників заходу, священник зазначив, що Церква дуже цінує національні пасхальні традиції, а представлені писанки, виконані дитячими руками, – це молитва у фарбах, яка прославляє воскреслого Спасителя.

Насамкінець відбулася церемонія відзначення дітей, які створили найкращі писанки. Окрім отця Віталія, цінні подарунки переможцям вручали луцький міський голова Богдан Шибя, заступник голови облради Володимир Банада, спонсори.

У Нововолинську покращують умови навчання

Нововолинський декан протоієрей Стефан Фультес освятив приміщення філії Київського інституту міжнародної економіки та підприємництва, яка кілька років тому розпочала діяльність на базі Нововолинського міжшкільного навчально-виробничого комбінату, але досі не мала постійного приміщення. З нагоди цієї події священник подарував закладові ікону та книгу «Закон Божий», закликаючи керівництво, викладачів та студентів дотримуватися заповідей Господніх. До урочистостей долучилися міський голова Віктор Сапожніков, ректор Київського інституту міжнародної економіки та підприємництва Анатолій Малашенко, інші достойники.

Свято Воскресіння в Чарукові

Другого дня Великодня, після святкового Богослужіння, біля церкви в селі Чарукові Луцького районного деканату відбувся концерт за участю вихованців місцевих дитячого садочка та загальноосвітньої школи. Його особливістю, як повідомляє завідувача місцевою шкільною бібліо-

СВЯТИНІ ВОЛИНИ

(Закінчення.)

Початок на 2 стор.)

роки християнства, коли не було храмів як таких, молилися на могилах мучеників.

До появи розписів у храмі уже змурували дві колони в передній частині церкви, встановили відкритий купол, розібрали дерев'яну стелю (спадок «музейних» років храму). 1998 року реконструювали дзвіницю, встановили нові куполи, а в храмі – новий Престіл.

Вийшло так, що за свою історію церква кілька разів змінювала назву. Від самого початку існування була освячена на честь Покрови Божої Матері. Коли ж 1991 року постало питання відновлення церкви, парафіяни нарекли її ім'ям Святого князя Олександра Невського, бажаючи зберегти традицію військового храму. Так вона значилася і в державній реєстрації. Але от антимінс, виданий владикою Миколаєм, носив первісне ім'я Покровського храму.

– Щоб зняти такі суперечності, – пригадує настоятель храму отець Микола, – 1997 року на свято Трійці при великій кількості парафіян порушили питання назви. Звичайно, правильніше було б повернути церкві першу назву Покровської, проте такий храм уже маємо в Луцьку. А тому, щоб зберегти спогад про військову історію храму, віряни дійшли думки назвати храм на честь Юрія Переможця.

«Велич, благодать, простір не лише дивує багатьох, але й вражає у храмі...»

Ці слова належать благочинному священникові К. Максимовичу, які він сказав на освяченні нової полкової церкви 1898 року. Дійсно, збудована для війська, церква мала бути просторою. До речі, 1978 року після обстеження приміщення радянські проєктанти повідомили: зовнішній об'єм споруди – 4869 м кв, площа – 806 м кв, а товщина стіни – 4 цеглини.

На відкритті храму благочинний говорив, що «храм вміщує в себе до 1000 чоловік». І сьогодні багато хто переконаний, що через прямокутну свою форму храм стає настільки просторим, що може вмістити більше людей, аніж Свято-Троїцький собор.

Архітектура церкви не сподобалася окупаційній польській владі, яка у 20–30-х роках минулого століття панувала на Волині. Політика ополячення українців включала в себе і релігію: Бригадну церкву вирішили перетворити на костел. Проєкт перебудови будівлі був настільки кардинальним, що годі на проєктних малюнках впізнати Покровський храм. Проєкт професора Галензовського передбачав повну перебудову фасаду.

Поляки запровадили католицькі Богослужіння, знищили дзвіницю, добудувавши два високі шпиль. Після воєнних канонад храму легше не стало: за радянської влади церкву використовували спочатку як військовий клуб, а потім – Музей бойової слави.

Церква, пасіка і діти

Третій рік при храмі працює недільна школа. Під заняття для дітей відведено ок-

ПОДЯКА

Волинська духовна семінарія добре відома не тільки на Волині, в Україні, а й у цілому українському світі. На превеликий жаль, торік, 31 березня, був порушений звичайний ритм життя нашого навчального закладу. Далеко за північ почали горіти приміщення семінарії. На щастя, під час пожежі ніхто не постраждав, хоча одне крило будівлі повністю згоріло.

По допомогі у відбудові приміщень ми звернулися до всіх людей доброї волі. У числі тих, хто відгукнувся на наше прохання, є товариство Святого апостола Андрія Первозваного, яке збило і передало на відбудову приміщень ВДС 6500 американських доларів.

Адміністрація Волинської духовної семінарії щиро дякує товариству в особі голови управи пана Михайла Гереця та всім, хто прилучився до збору пожертв, за те, що вони не залишаються осторонь Богоугодної справи і допомагають своїм братам у скрутну хвилину покласти свою цеглину в будівництво нових приміщень семінарії. Ми молимося за них та їхні родини.

Нехай Благословення Господнє завжди буде з ними!

реме приміщення храму, де стоїть фортепіано для музичних занять, столи, на стінах висять ікони. Щоправда, приміщення не до кінця відремонтоване, проте для занять цілком пристосоване.

Діти збираються щонеділі – приблизно 30–40 охочих християнської мудрості. Це, як правило, діти парафіян. Вони вивчають основи Божого Закону, займаються музикою, разом із учасниками Центру християнського виховання дітей і молоді при Свято-Троїцькому соборі беруть участь у паломницьких поїздках (Тростянець, Почаїв, Манявський скит), готують програми до християнських свят.

Ще одне достоїнство храму – професійний хор під керівництвом Миколи Седлярука. У хорі співає заслужена артистка України Зоя Комарук. І, за глибоким переконанням усіх парафіян і священника, – то другий за силою мистецького співу церковний хор у Луцьку – після «Оранти». А ще у Свято-Юрійському храмі є любительський хор, що співає на крипасі.

...Якось дивно було автору цих рядків, потрапивши на територію Волинського прикордонного загону (де й розміщений храм), з шумної міської вулиці, уздріти під церковними стінами... пасіку.

– Я пасічник з діда-прадіда, – зізнається настоятель храму. – То, напевно, таке заняття, що найбільше личить священнику (а я зі священничої родини). Традиційно в Україні були монастирські, парафіяльні пасіки.

– А нічого, що серед міста? – запитує.

– Ні. Тут дуже гарна для них база. Біля церкви багато лип, кульбаба цвіте, акація, згодом з'явиться конюшина. Весною вони на ріку летять, пилок верби несуть. Та й немає тут промислових об'єктів, які б природу забруднювали.

Отець Микола з сім'єю живе при церкві уже четвертий рік, а керує парафією з 1994-го. Посилено цікавиться історією свого храму, викладає в духовній семінарії і не хоче мати жодного іншого місця для священства.

– Це моя перша парафія. Я 12 років тут, храм на моїх очах відроджувався. Тепер куди не глянь – усе рідне.

Отець Микола Цап мріє про комплексну реконструкцію храму. І радий, що для багатьох лучан Свято-Юрійська церква стала своїм, рідним храмом. Схоже, Бригадна церква врешті вступила у мирний,

невійськовий етап свого життя, без потрясінь, змін і конфліктів. Тільки гудуть під стінами бджоли, мирно мовчать могутні стіни споруди, за якими щонеділі звершується служба Божа.

Юрій РИЧУК. Фото Сергія Дубинки

текою Жанна Матвієнко, стало те, що в дитячих виступах лунали не лише пасхальні молитви, вірші та пісні, а й розповіді про те, що передувало Воскресному Торжеству – Великий піст, Вербна неділя, Страждальний тиждень. Присутні почули історію страждань Ісуса Христа й особливо зворушилися піснею «Таємна вечере» у виконанні вокальної групи під керівництвом Людмили Германюк. Святкове дійство було багате й на прекрасні великодні народні звичаї.

Після концерту протоієрей Ігор Скиба, настоятель місцевої церкви великомучениці Параскеви П'ятниці, наголосив: «Маю надію, що це не останній захід під стінами нашого храму за участю дітей. Бо саме в них – наше майбутнє. А ми, дорослі, маємо допомагати їм обрати правильний, світлий шлях в житті, основою якого повинна бути віра в Бога».

Діти отримали в подарунок солодощі та крашанки, а вихователі – книги релігійного змісту. Духовною літературою поповнилась і шкільна бібліотека.

Помолилися за героя-повстанця

9 травня в селі Коршів Луцького районного деканату вшанували ушанованого командира УПА – полковника Юрія Стельмашука (Рудого). Під його керівництвом повстанці здобули низку перемог у боях з фашистами.

Біля пам'ятного знаку в рідному селі героя настоятель місцевої Хрестовоздвиженської парафії протоієрей Сергій Січкач і настоятель громади Архі-

стратига Михаїла в с. Гірка Полонка протоієрей Володимир Присяжнюк відправили панахиду. За поминальним Богослужінням молилися члени крайової організації Братства ветеранів ОУН–УПА імені Кліма Савура і обласної організації Всеукраїнського об'єднання ветеранів.

Звертаючись до присутніх з повчальним словом, отець Сергій закликав до християнської любові, порозуміння, взаємопрощення, а молоде покоління – пам'ятати героїв свого народу.

Семінар викладачів недільних шкіл

13–14 травня в Житомирі проходив Всеукраїнський семінар-практикум «Організація роботи духовної недільної школи». З благословення Святішого Патріарха Філарета організаторами заходу виступили Синодальне управління у справах молоді та недільна школа при Житомирському Свято-Михайлівському кафедральному соборі.

У роботі семінару взяли участь представники Волинської епархії – Наталія Ротченкова та Оксана Цап, викладачі Центру християнського виховання дітей та молоді, що в Луцьку. Вони ознайомилися з досвідом колег з інших епархій і ділилися своїми напрацюваннями – методами проведення уроків, особливостями підходу до різних вікових груп вихованців, способами заохочення дітей до сприйняття викладеного матеріалу.

Основне завдання щорічного семінару-практикуму – надання теоретичних та практичних знань для створення недільних шкіл, удосконалення професійного рівня викладачів і навчально-виховного процесу в парафіяльних недільних школах.

Підготував прот. Віталій СОБКО.
Фото автора, Данила ЗІНКЕВИЧА,
Жоржа КОВАЛЬСЬКОГО

СВЯЩЕНИЧИЙ ШЛЯХ

НІХТО НЕ ПОЛЮБИТЬ БІЛЬШЕ НАШ
КРАЙ, НІЖ МИ, УКРАЇНЦІ

16 травня минає 15 літ від часу хіротонії настоятеля Вознесенського храму й благочинного Горохівського округу протоієрея Андрія Сидора. Скромний ювілей скромного священика. Але не за статуєю, не за ділами і не за духом.

Народився майбутній душпастир на Львівщині в селі Борятин у благочестивій родині. Про свій шлях до священства згадує з сумом.

— Я вирішив стати священиком одразу після служби в армії. Радянська влада всіляко старалася чинити перепони моєму бажанню. Приїжджали з паспортного столу, вмовляли і погрожували, просто забороняли вступати до семінарії. Хоча це вже був 1988 рік, час «перебудови». Пропонували мені вступати до будь-якого іншого навчального закладу.

Та юнак сміливо відкинув ту спокосу. Був упевнений, що нелегке поклоніння подарував сам Господь, і він не хотів, не

мав права зрадити того небесного завдання. З рідного села подався аж до Одеси, де, закінчивши семінарію, був рукоположений єпископом Лазарем (Швецем) (нині він митрополит Кримський і Сімферопольський МП). У тому ж місті обслуговував грецьку православну громаду Олександрійського Подвір'я, між іншим, поруч із сьогоднішнім патріархом Олександрійської Церкви Феодором.

На Волинь потрапив уже за незалежної України, і тут отця Андрія призначили настоятелем нижнього храму кафедрального собору. Єпископ Серафим 1992 року направив його на пастирське служіння до Горохова. І вже 14 літ отець Андрій Сидор світить лампаду віри мешканцям райцентру. Разом з ним ділить турботи дружина, троє дітей, і має надію батько, що старший син Іван піде його стежками.

— Я вдячний і моїй родині за допомогу й підтримку, і всім вірним, які завжди з ро-

зумінням ставляться до усіх подій, що відбуваються у Церкві, державі, місті.

Отець Андрій щиро вболіває за долю українського Православ'я. На його думку, майбутнє нашої держави залежить від єдності насамперед у Церкві.

— В Україні повинна бути єдина помісна Церква. І наш Патріарх Філарет, і наш владика Михаїл, і священики Горохівського благочиння роблять усе можливе для цього. Ми голосимо Слово Господнє українською мовою, свідомі того, що патріотизм у поєднанні зі щирою християнською вірою та практичним творенням добра є правильною дорогою. Мрію, щоби ми всі стали в швидкому часі єдиною християнською родиною. Я постійно підкреслюю парафіянам: ніхто не полюбить більше наш край, ніж ми, українці. Ні зі Сходу, ні з Заходу не варто чекати вказівок. Владика Михаїл нагородив багатьох наших священиків орденом рівноапостольного князя Володимира, і там є напис: «З нами Бог і Україна». І це дійсно так.

Ольга ХАРІВ. Фото автора

ОФІЦІОЗ

Протоієрея Дмитра Карпу звільнено від обов'язків настоятеля храму свв. Петра й Павла в с. Жабче Горохівського деканату з правом переходу в іншу єпархію (указ № 44 від 12 квітня 2006 р.).

Священника Ярослава Литвина звільнено від обов'язків настоятеля храму св. Пантелеймона в Люблинці Ковельського районного деканату (указ № 45 від 12 квітня 2006 р.) і призначено настоятелем храму свв. Петра й Павла в с. Жабче Горохівського деканату (указ № 46 від 12 квітня 2006 р.).

Священника Михайла Обізюка призначено опікуном громади св. Пантелеймона в Люблинці Ковельського районного деканату (указ № 49 від 17 квітня 2006 р.).

Священника Олега Гремалюка призначено настоятелем храму Преображення Господнього в с. Городелець Турійського деканату (указ № 50 від 17 квітня 2006 р.).

Протоієрея Василя Васильківа та його громаду св. Параскеви в с. Литовеж переведено з Нововолинського деканату в Іваничівський (указ № 52 від 3 травня 2006 р.).

ВІТАННЯ

Храмові свята:

Церкви Великомученика Юрія Переможця (Луцьк, Володимир, с. Дубове Ковельського р-ну, с. Сенкевичівка Горохівського р-ну), Благовірних князів Бориса і Гліба (с. Марковичі Локачинського р-ну, с. Ліски Володимирського р-ну), Святителя Миколая Чудотворця (Колки, с. Городище Луцького р-ну, сс. Жидичин і Журавичі Ківерцівського р-ну, сс. Колодежі й Скірче Горохівського р-ну, с. Стара Лішня Володимирського р-ну), Переполювання П'ятдесятниці (Луцьк).

Нагорода:

священника **Володимира Дрозда**, настоятеля храму св. Архистратига Михаїла в с. Промінь Луцького районного деканату, 10 травня піднесено до сану протоієрея.

Ювілей:

монаху **Кирилові (Мільяну)**, насельникові чоловічого монастиря св. Миколая Чудотворця в с. Жидичин Ківерцівського р-ну, 27 квітня – 25 років;

протоієрею **Сергієві Сивому**, настоятелю храму Апостолів Петра

й Павла в с. Сокиричі Ківерцівського деканату, 13 травня – 30 років;

ієромонаху **Іовові (Богушу)**, насельникові чоловічого монастиря св. Миколая Чудотворця в с. Жидичин Ківерцівського р-ну, 21 травня – 20 років;

протоієрею **Андрієві Сидору**, горохівському деканові, 16 травня – 15 років священничого служіння;

священнику **Степанові Пилипу**, настоятелю храму Великомученика Димитрія Солунського в с. Заставне Нововолинського деканату, 5 травня – 10 років священничого служіння;

протоієрею **Ігореві Дружинцю**, настоятелю храму Преподобної Параскеви Сербської в с. Дольськ Турійського деканату, 27 травня – 5 років священничого служіння;

священнику **Юрієві Пікулі**, настоятелю храму Рівноапостольного Володимира Великого у Володимирі, 31 травня – 5 років священничого служіння.

Владика Михаїл, духовна консисторія та редакція часопису щиросердечно вітають вірних із храмовими святами, а священнослужителів – із вагомими життєвими подіями!

ОГОЛОШЕННЯ

Волинська духовна семінарія оголошує набір студентів на I курс денної та заочної форми навчання. До семінарії приймаються особи чоловічої статі віком до 35 років з середньою освітою, неодружені або одружені першим шлюбом. Термін навчання 4 роки. Вступні іспити: Біблійна історія, катехізис, церковний устав, церковний спів, церковно-слов'янська мова, диктант, співбесіда.

При семінарії діє регентське відділення, яке готує регентів церковного хору і вчителів «Християнської етики». Приймаються особи чоловічої і жіночої статі віком до 45 років з середньою освітою. Термін навчання 3 роки. Вступні іспити: спів, диктант, співбесіда.

Протягом навчання вихованці забезпечуються житлом, триразовим харчуванням та можливістю користуватися бібліотекою, яка постійно поповнюється.

Документи приймаються до 20 серпня. Вступні іспити 21-22 серпня.

Докладнішу інформацію можна одержати в канцелярії семінарії за адресою: Луцьк, Градний Узвіз, 5. Тел. (0332) 72-32-12, 72-44-77, 72-60-72.

17 червня – паломництво до почаївських святих: Почаївська лавра – лаврський скит – монаше кладовище – джерело праведної Анни. Зголошуватися до 16 червня. Виїзд о 6.30 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення – о 19.00. Вартість поїздки 25 грн.

23 червня – паломництво до Берестечка з нагоди відпустового свята та 355-річчя Берестецької битви (Архієрейська Літургія за участю єпископа Михаїла). Зголошуватися до 22 червня. Виїзд о 8.00 від Свято-

Троїцького собору в Луцьку. Повернення о 18.00. Вартість поїздки 25 грн.

24 червня – паломництво до святих Володимира: собор і монастир Різдва Христового – Юр'ївська церква – Василівська церква – Успенський собор – Зимненський монастир. Зголошуватися до 23 червня. Виїзд о 7.00 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення о 21.00. Вартість поїздки 20 грн.

25 червня – паломництво до Берестечка з нагоди 355-річчя Берестецької битви (Патріарша Літургія з участю єпископа Михаїла). Зголошуватися до 24 червня. Виїзд о 8.00 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення о 18.00. Вартість поїздки 25 грн.

28 червня – паломництво до святих Рівненщини: монастир у Дермані (п'ять чудотворних ікон і цілюще джерело) – собор в Острозі (мироточива ікона) – монастир у Межириччі (чудотворна ікона) – джерело св. Миколая в Гільчі – монастир у Городку (чудотворна ікона, частина гробу Богородиці). Зголошуватися до 27 червня. Виїзд о 6.30 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення о 23.00. Вартість поїздки 28 грн.

29 червня – паломництво до Миколаївського монастиря в Жидичині (Ківерцівський р-н). Зголошуватися до 28 червня. Виїзд о 18.00 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення – о 21.00. Вартість поїздки 3 грн.

7-9 липня – паломництво до святих Києва й Чернігова: Печерська лавра – Введенський монастир – Видубицький монастир – Іонівський монастир – Михайлівський Золотоверхий монастир – Володимирський собор (Патріарша Служба) – Чернігівські печери (моці святих) –

Свято-Троїцький собор (моці прпп. Феодосія та Лаврентія Чернігівських) – Єлецкий монастир. Зголошуватися до 6 липня. Виїзд 7 липня о 23.00 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення – 9 липня о 23.30. Вартість поїздки 120 грн.

14-15 липня – паломництво до Маняви (Івано-Франківська обл.): Скит – джерело «Сльоза Божої Матері» – водоспад Святого Духа (X ст.). Зголошуватися до 13 липня. Виїзд 14 липня о 23.00 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення – 15 липня о 23.30. Вартість – 60 грн.

21-30 липня – паломництво до святих Криму: Бахчисарай (Успенський монастир, Качі-Кальйон-Печерний монастир), Севастополь (Херсонес, Володимирська церква, Георгіївський монастир, Новоспаский скит), Балаклава (Інкерманський монастир), Сімферополь (Троїцький монастир, Петро-Павлівський собор, Свято-Троїцький собор (Моці Луки), тантина Єлени й Константина), Судак (Топловський монастир). Зголошуватися до 18 липня. Виїзд 21 липня о 22.00 від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Повернення 30 липня о 23.30. Вартість (транспорт, проживання та екскурсії) – 350 грн.

У всі поїздки необхідно мати з собою посуд для води і (за бажанням) одяг для занурення у воду. Докладніша інформація та реєстрація – за тел. (03322) 5-42-50.

Виконуємо реставрацію та розпис храмів, а також реставрацію, позолоту, посріблення євхаристійних наборів: чаш, дискосів, лжиць і т. ін. Тел. (050) 660-53-19.

Шановні читачі, дорогі брати і сестри! Не використовуйте наш часопис у господарських цілях! Якщо газета Вам уже не потрібна – передайте її ближнім або в бібліотеку!

Свідоцтво про державну реєстрацію:
ВЛ №219 від 03.08.2004 р.
Віддруковано у МП «Зоря».
м. Луцьк, пр-т Волі, 2, тел.: 8 (03322) 46038
Наклад: 5000. Ціна договірна.
Зам. № 381 від 31.05.2006 р.

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

часопис Волинської єпархії Київського Патріархату

Передплатний індекс: 91241

Засновник і видавець:

Управління Волинської єпархії Української Православної Церкви Київського Патріархату.

<http://www.pravoslavja.lutsk.ua>

Адреса редакції: 43025, м. Луцьк,

Градний узвіз, 1. Тел./факс: (0332) 722182

pres-sluzhba@ukr.net

Головний редактор Андрій ГНАТЮК

Редакційна колегія:

Прот. Віталій СОБКО (заступник головного редактора), **св. Андрій РОТЧЕНКОВ** (редактор дитячої сторінки), **Ірина ДАЦЮК** (художній редактор), **Віктор ГРЕБЕНЮК** (літературний редактор), **Святослав КОНОНЕЦЬ** (верстка, ТЗОВ «ІНЦІАЛ»), **Галина МЕЛЬНИК** (набір).

При використанні матеріалів часопису для публікації в інших ЗМІ посилання на нього є обов'язковим. Редакція не завжди поділяє позиції авторів публікацій, які несуть відповідальність за достовірність поданої інформації, та залишає за собою право редагувати матеріали або не друкувати їх зовсім. Рукописи не рецензуються і не повертаються, листування з читачами – тільки на сторінках газети.